

PATVIRTINTA
Vilniaus kunigaikščio Gedimino
progimnazijos direktoriaus
2018 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. VT-13
(Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos
direktoriaus 2020 m. liepos 17 d. įsakymo Nr.
VT-52 (1.5) redakcija)

VILNIAUS KUNIGAIKŠČIO GEDIMINO PROGIMNAZIJOS KRIZIŲ VALDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) reglamentuoja krizių valdymą progimnazijoje, krizių valdymo grupės narių funkcijas (krizių atvejais), darbo organizavimą bei institucijų bendradarbiavimą.

2. Krizių valdymo tikslas:

2.1. užtikrinti, kad krizės įveikimo metu ugdymo procesas progimnazijoje vyktų įprasta tvarka arba kuo greičiau prie jos grįžtų;

2.2. užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą.

3. Krizių valdymo progimnazijoje koordinatoriai, organizatoriai ir vykdytojai yra progimnazijos krizės valdymo komanda, vaiko gerovės komisija (toliau – VGK), kitos švietimo ir sveikatos sistemos įstaigos.

4. Vartojamos sąvokos:

4.1. **Krizė progimnazijoje** – netikėtas ir/ar pavojingas įvykis, sutrikdantis įprastą bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiantis visą ar didesnę progimnazijos bendruomenės dalį. Krizinių situacijų pavyzdžiai: mokinio ar bendruomenės nario savižudybė, kita komplikauta netektis: bendruomenės nario mirtis dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, nelaimingas atsitikimas, susijęs su mirties grėsme mokykloje, susišaudymas mokykloje, gaisras mokykloje, įkaitų paėmimas, bendruomenės nario dingimas ir kt.;

4.2. **Krizinė situacija** – situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, pasimetimas ir kt.;

4.3. **Krizių valdymas mokykloje** - veiksmai, kuriuos atlieka progimnazijos administracija, krizių valdymo grupė, VGK siekdama įveikti krizės sukeltas problemas ir teikti bendruomenei veiksmingą pagalbą. Krizių valdymas apima pagalbos organizavimą, progimnazijos bendruomenės (įskaitant tėvus) bei kitų institucijų informavimą, bendravimą su žiniasklaida, pasirūpinimą progimnazijos bendruomenės narių saugumu ir pan.;

4.4. **Krizių valdymo progimnazijoje komanda (progimnazijos komanda)** – progimnazijoje nuolat veikianti krizių valdymą vykdanči komanda, kurią sudaro administracijos, švietimo pagalbos specialistų, mokytojų atstovai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų;

4.5. **Savižudybės grėsmė** – situacija, kai yra identifikuojamas asmuo, turintis ketinimų nusižudyti;

4.6. **Savižudybės krizės prevencija** – veiksmai, kuriuos atlieka progimnazijos administracija, psichologas ir socialinis pedagogas, pasitelkdamas kitus narius ir kitų institucijų specialistus siekiant suteikti reikiamą pagalbą ir užkirsti kelią asmens savižudybei.

5. Krizių valdymas mokykloje organizuojamas vadovaujantis rekomendacijomis dėl krizių valdymo mokyklose, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2018 m. kovo 8 d. įsakymu Nr. V-229 „Dėl rekomendacijų dėl krizių valdymo mokyklose patvirtinimo“ ir 2018 m. kovo 26 d. Administracinio pasitarimo nutarimu (protokolo Nr. APP-9).

II SKYRIUS

KRIZIŲ VALDYMO ORGANIZAVIMAS

6. Krizių valdymą progimnazijoje organizuoja mokyklos krizių valdymo komanda (toliau – Progimnazijos komanda). Progimnazijos komandą sudaro: direktoriaus pavaduotojai ugdymui, direktoriaus pavaduotojai ūkiui, visuomenės sveikatos priežiūros specialistas (-ė), pagalbos mokiniui specialistai (socialinis pedagogas, psichologas), turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų, tai yra komunikacijos, bendradarbiavimo, komandinio darbo, konfliktų sprendimo įgūdžių. Įstaigos komanda bendradarbiauja ir veikia su progimnazijos VGK.

7. Progimnazijos komandos paskirtis – įvykus krizei mokykloje (toliau – Krizė) atkurti įprastą mokyklos bendruomenės veiklą, užtikrinti Krizės paveiktiems mokyklos bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą ir informuoti apie įvykį.

8. Įvykus krizei Progimnazijos komanda nustato komandos darbo organizavimo tvarką, pasiskirsto funkcijomis, parengia preliminarų krizės progimnazijoje planą ir kt.

9. Progimnazijos komandos koordinatorius yra progimnazijos direktorius:

9.1. koordinuoja krizių įveikimo plano (Priedas 1) rengimą;

9.2. sukviečia bendrą mokyklos darbuotojų susirinkimą, kurio metu pristato Progimnazijos komandos vadovą ir jo įgaliojimus;

9.3. palaiko ryšį su mokyklos steigėju, informuoja apie įvykį;

9.4. kontroliuoja faktų sklaidą;

9.5. rūpinasi krizių valdymo veiksmų įvertinimu.

10. Progimnazijos komandos skyriaus vadovas yra direktoriaus pavaduotojas ugdymui:

10.1. susisiekiama su nukentėjusio asmens artimaisiais ir (ar) policija, patikslina krizės faktus (kas, kur ir kada įvyko) ir informaciją, kuri galėtų būti pateikta Progimnazijos bendruomenei;

10.2. skubiai sušaukia Krizių valdymo komandos ir Komisijos posėdį;

10.3. sukviečia bendrą mokyklos darbuotojų susirinkimą ir pateikia informaciją apie įvykį;

10.4. įpareigoja mokytojus kuo greičiau ir vienu metu (klasėse, o ne bendrame susirinkime, pirmos pamokos pradžioje, jei įvykis įvyko iš vakaro) informuoti apie krizinį įvykį visus toje mokykloje besimokančius mokinius;

10.5. prireikus apie situaciją informuoja teritorinę policijos įstaigą, vaiko teisių apsaugos tarnybą; sprendžia mokyklos darbo organizavimo klausimus;

10.6. informuoja nukentėjusio(-ių) šeimos narius (jei įvykis įvyko mokykloje);

10.7. pasirūpina, kad visiems Progimnazijos bendruomenės nariams būtų prieinama informacija apie psichologinės pagalbos galimybes;

10.8. mokinio ar kito bendruomenės nario mirties atveju pasirūpina, kad jo vardas, pavardė būtų pašalinami iš žurnalų, sąrašų, kompiuterių, pasirūpinama mirusiojo daiktais;

10.9. rūpinasi, kad Progimnazijos komandos nariai ir kiti progimnazijos darbuotojai įgytų krizės valdymo kompetencijų ir nuolat tobulintų kvalifikaciją šioje srityje;

10.10. pavaduoja Krizių valdymo komandos koordinatorių, jei jis būtų išvykęs ar dėl kitokių priežasčių negali prisiimti šio vaidmens;

10.11. užtikrina, kad, nesant kurio nors Progimnazijos komandos nario, jo funkcijoms krizės valdyme atlikti būtų paskirtas kitas Progimnazijos darbuotojas;

11. Progimnazijos skyriaus psichologas yra atsakingas už psichologinės pagalbos teikimą:

11.1. įvykus krizei, vertina situaciją Progimnazijoje (labiausiai įvykio paveiktus asmenis, bendrą Progimnazijos mikroklimatą, psichologinės pagalbos teikimą ir pan.);

11.2. bendradarbiaudamas su Progimnazijos savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija organizuoja psichologinės pagalbos teikimą;

11.3. rūpinasi tęstine pagalba labiausiai paveiktiems bendruomenės nariams (pvz., nukreipia psichikos sveikatos specialistams);

11.4. padeda traumą išgyvenusiems sugrįžti į mokyklą;

11.5. po krizės vertina intervencijos veiksmų efektyvumą;

11.6. renka ir sistemina informaciją apie vietos psichologinės ir emocinės paramos galimybes;

12. Progimnazijos skyriaus socialinis pedagogas yra atsakingas už komunikaciją:

12.1. reguliariai atnaujina Progimnazijos komandos narių ir psichologinės pagalbos teikėjo kontaktus ir užtikrina jų prieinamumą Progimnazijos komandos nariams bei Progimnazijos bendruomenei;

12.2. parengia informacijos apie krizę tekstą, kuris bus skirtas Progimnazijos bendruomenei, prireikus ir žiniasklaidai, bei pateikia šią informaciją Progimnazijos komandos vadovui;

12.3. konsultuoja Progimnazijos darbuotojus, kaip informuoti apie krizę mokinius ir žiniasklaidą;

12.4. paruošia informaciją apie krizę ir praneša mokinių tėvams;

12.5. vertina bendravimo su žiniasklaida efektyvumą;

12.6. esant būtinybei užmezga ryšius su įvairiomis organizacijomis, galinčiomis padėti mokyklai krizės atveju (sveikatos priežiūros įstaigos, pedagoginės psichologinės tarnybos krizių valdymo komanda ir kt.);

13. Direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams yra atsakingas už saugumo priemonių organizavimą:

13.1. esant krizei, susijusiai su realia ar suvokiama grėsme Progimnazijos bendruomenės narių civiliniam saugumui, nedelsiant imasi priemonių ir informuoja Progimnazijos komandos vadovą, prireikus iškviečia policiją ir (ar) priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

13.2. po krizės įvertina saugumo priemonių efektyvumą.

14. Visuomenės sveikatos specialistė yra atsakinga už pirmosios medicininės pagalbos organizavimą:

14.1. esant realiai ar suvokiamai grėsmei Mokyklos bendruomenės narių sveikatai ir (ar) gyvybei, nedelsiant nustato sužeistus Mokyklos bendruomenės narius, inicijuoja pirmosios medicininės pagalbos teikimą ir informuoja Mokyklos komandos vadovą ar jo pavaduotoją, prireikus iškviečia greitąją medicinos pagalbą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

- 14.2. po krizės vertina pirmosios pagalbos organizavimo efektyvumą.
15. Klasių vadovai ir mokytojai krizės progimnazijoje metu:
 - 15.1. rengia pokalbius klasėse;
 - 15.2. neleidžia skliti gandams;
 - 15.3. atsako į mokinių klausimus;
 - 15.4. sudaro galimybę mokiniams laisvai reikšti emocijas;
 - 15.5. identifikuoja mokinius, kuriems reikia pagalbos;
 - 15.6. palaiko ryšius su tėvais;
 - 15.7. suteikia informaciją, kur ir kaip mokiniai bei tėvai gali gauti pagalbą.

III SKYRIUS

PRELIMINARUS VEIKSMŲ PLANAS, ĮVYKUS KRIZEI

16. Nedelsiant po įvykio sukviesti Krizių komandą. Progimnazijos komanda kartu su Komisija pirmo posėdžio metu aptaria šiuos klausimus (priklausomai nuo konkrečios krizės situacijos posėdžio darbotvarkė gali būti papildyta įtraukiant kitus aktualius klausimus arba sutrumpinta, jei kai kurie klausimai neaktualūs konkrečios krizės situacijoje):

16.1.1. prisimena kiekvieno komandos nario funkcijas ir atsakomybę;

16.1.2. įvertina krizės paveiktų asmenų grupes (kurie Progimnazijos bendruomenės nariai gali būti labiausiai paveikti);

16.1.3. įvertina turimus psichologinės pagalbos Progimnazijoje resursus, jei jų nepakanka, kreipiamasi į psichologinės pagalbos teikėją (-us) ir informuoja Mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją;

16.1.4. sutaria, kokia informacija apie krizę ir jos valdymo veiksmus bus pateikiama atskiroms Progimnazijos bendruomenės grupėms (mokiniams, tėvams (globėjams, rūpintojams), mokyklos darbuotojams, žiniasklaidai). Taip pat sutaria, kas, kada ir kokia forma pateiks parengtą informacinį tekstą;

16.1.5. esant būtinybei sprendžia apie papildomų civilinės saugos ir (ar) greitosios medicinos pagalbos priemonių reikalingumą (policijos ir (ar) priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, greitosios medicinos pagalbos iškvietimą (bendrosios pagalbos telefonu 112));

16.1.6. svarsto būtinybę informuoti apie krizę kitas įstaigas ar institucijas (pvz., Vaiko teisių apsaugos skyrių, kitas mokyklas, kurias gali paveikti krizė ar kt.) ir bendradarbiauti su jomis organizuojant ar vykdant krizės valdymo veiksmus;

16.1.7. mirties atveju aptaria dalyvavimą laidotuvėse (visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti informuoti apie laidotuvių laiką ir vietą; laidotuvėse dalyvauja tik norintys mokyklos bendruomenės nariai);

16.1.8. numato kito Mokyklos komandos posėdžio vietą ir laiką;

16.1.9. ne vėliau kaip per 2 valandas nuo krizės identifikavimo pateikia krizės valdymo eigos lapą (2 priedas) Savivaldybės krizių valdymo komandai.

17. Kitą dieną krizių valdymo komandos nariai:

17.1. organizuoja tolesnį pagalbos teikimą mokyklos bendruomenės nariams;

17.2. vykdo šviečiamąją veiklą, slopina gandus;

- 17.3. aptaria tėvų informavimą ir prevencinio švietimo klausimus;
- 17.4. dienos pabaigoje aptaria pagrindinius įvykius, numato tolesnius veiksmus.
18. Vėlesnėmis pirmosios savaitės dienomis:
 - 18.1. organizuoja trumpus esamos situacijos aptarimus;
 - 18.2. tęsia numatytų pagalbos priemonių įgyvendinimą.
19. Krizių komandai nusprendus, kad situacija normalizavosi, veikla nutraukiama.
20. Mokyklos komanda, įgyvendinusi krizės valdymo progimnazijos plane numatytus veiksmus, įvertina krizės valdymo mokykloje veiksmų sėkmingumą ir priima reikiamus sprendimus bei koreguoja krizės valdymo progimnazijoje veiksmų planą.

III SKYRIUS

SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS PREVENCIJA

21. Bet kuris Progimnazijos darbuotojas, sužinojęs apie mokinio ar kito bendruomenės nario ketinimą nusižudyti ar mintis apie savižudybę, turi informuoti progimnazijos psichologą arba jo nesant socialinį pedagogą.

22. Progimnazijos krizės komandos vadovas įvertina situaciją ir organizuoja tolesnę pagalbą, veiksmus suderindamas su VGK pirmininku. Kai mokinys ketina nusižudyti, nedelsiant informuojami jo tėvai/globėjai ir tolesnis pagalbos teikimas derinamas su jais, o prireikus su Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriumi vaiko saugumui užtikrinti. Apie pagalbos teikimą kiekvienu savižudybės grėsmės atveju yra pildomas pagalbos teikimo eigos lapas (3 priedas).

23. Tęstinę pagalbą esant savižudybės krizei teikia psichikos sveikatos specialistai.

24. Apie kitų progimnazijos bendruomenės narių informavimą po mokinio savižudybės krizės ir jų įtraukimą į pagalbos procesą sprendžia progimnazijos Krizių komanda kartu su mokiniu ir jo tėvais/globėjais.

25. Mokinio tėvams/globėjams atsisakius pagalbos mokiniui, esančiam savižudybės krizėje, progimnazijos krizių komanda apie tokį atvejį informuoja Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių.

KRIZĖS VALDYMO SKYRIUJE VEIKSMŲ PLANAS

Eil. Nr.	Veiksmai	Atsakingas
1.	Įvykus krizei sušaukti ir informuoti krizių valdymo komandą.	
2.	Nustatyti krizės faktus: Kas atsitiko? Kur/ kada tai atsitiko? Kokie žmonės dalyvavo kriziniuose įvykiuose? Kaip šie žmonės buvo paveikti? Kas sukėlė krizę? Kokia prognozė apie nukentėjusių būklę?	
3.	Priminti/ koreguoti komandos narių funkcijas	
4.	Pasiruošti krizės valdymui: Numatyti, kaip apie krizę bei jos valdymo veiksmus bus informuojami: Mokytojai ir mokyklos personalas; Mokiniai; Tėvai; Žiniasklaida ir visuomenė.	
5.	Apsispręsti dėl informacijos pateikimo būdo: Rašytiniai pranešimai; Susirinkimai; Skambučiai telefonu; Pranešimai pamokų metu.	
6.	Nustatyti krizės padarinių laipsnį: Kiek žmonių paveikė ši krizė? Ar mokykla yra pajėgi įveikti krizę savo resursais, ar reikalinga pagalba iš šalies?	
7.	Numatyti, kaip krizių komandos nariai krizės metu palaikys ryšį tarpusavyje.	
8.	Numatyti vietas, kur gali vykti krizių intervencijos veiksmai.	
9.	Informuoti mokyklos steigėją.	
10.	Sukviesti bendrą mokyklos darbuotojų susirinkimą ir pateikti informaciją apie įvykį;	
11.	Kuo greičiau ir vienu metu (klasėse, o ne bendrame susirinkime, pirmos pamokos pradžioje, jei įvykis įvyko iš vakaro) informuoti apie krizinį įvykį visus toje mokykloje besimokančius mokinius;	
12.	Nuolat susisiekti su nukentėjusiųjų šeimomis.	
13.	Organizuoti tolesnį pagalbos teikimą mokyklos bendruomenės nariams	
14.	Pasirūpinti, kad būtų prieinama informacija apie emocinės psichologinės pagalbos galimybes.	
16.	Kiekvienos dienos pabaigoje aptarti intervencijos (pagalbos) procesą: Sudaryti galimybę krizės valdymo nariams pasidalinti savo išgyvenimais, jausmais, sunkumais; Numatyti tolesnius krizių valdymo veiksmus.	
17.	Numatyti rytinius krizių valdymo pasitarimus.	
18.	Po krizės aptarti visą krizių valdymo procesą ir jį įvertinti.	

PAGALBOS TEIKIMO VAIKUI ESANT SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS GRĖSMEI EIGOS LAPAS

Įvykio pobūdis/ aprašymas:.....

.....

.....

.....

Kas informavo:.....

Kada:.....

Data, laikas	Specialistas	Veiksmai

KRIZĖS VALDYMO UGDYMO ĮSTAIGOJE ATASKAITA

Ugdymo įstaiga:

Traumuojantis įvykis: data, įvykio pobūdis.....
.....
.....

Informacijos apie įvykį šaltinis (kas informavo apie įvykį?).....
.....

Kada ir kokias įstaigas ugdymo įstaiga informavo apie įvykį:.....
.....

Pagalbos teikėjai:.....

Aktyvios pagalbos teikimo pradžia:

Aktyvios pagalbos teikimo pabaiga:

Pagalbos priemonės/veiksmai bendruomenei:	Aprašymas
Informacijos apie įvykį tikslinimas, pranešimų rengimas ir platinimas, situacijos ugdymo įstaigoje įvertinimas, pirminis pagalbos gavėjų ir teikėjų nustatymas, nuolatinis situacijos stebėjimas, pagalbos priemonių tikslinimas	
Mokiniam (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Tėvams (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Ugdymo įstaigos kolektyvui (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Sunkumai teikiant pagalbą	

Rekomendacijos dėl galimų prevencijos priemonių įgyvendinimo siekiant spręsti pastebėtas rizikas pagalbos teikimo metu:

PPT koordinatorius

(parašas)

Ugdymo įstaigos komandos koordinatorius

(parašas)